

Van: college van burgemeester en wethouders
Datum: 8 november 2011
Portefeuillehouder(s): L. Ypma
Portefeuille(s): Volksgezondheid
Contactpersoon: Alide de Leeuw
Tel.nr.: 428431 **E-mailadres:** leeuw.a@woerden.nl

Gemeente Woerden 11.019559

Registratiedatum: 15/11/2011
Behandelend afdeling: Griffier
Afgehandeld door/op:

Onderwerp:

Verslavingsbeleid: actieprogramma Nuchter Verstand Rijn en Venen

Kennisnemen van:

Bijgaand actieprogramma Nuchter Verstand van de gemeenten in Rijn en Venen: Woerden, Stichtse Vecht, De Ronde Venen, Montfoort en Oudewater; ontwikkeld met en opgesteld door de GGD Midden Nederland.

Inleiding:

In maart 2011 zijn de wethouders vanuit de vijf deelnemende gemeenten De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Woerden, Montfoort en Oudewater akkoord gegaan met het formuleren van een gezamenlijke aanpak op de thema's alcohol en drugs. De afgelopen tijd is door de beleidsadviseurs volksgezondheid en veiligheid van de vijf gemeenten en de GGD gewerkt aan een actieprogramma Nuchter Verstand Rijn en Venen. Hierin wordt een samenhangend pakket van maatregelen en activiteiten voorgesteld om het probleem alcohol en drugs onder jongeren aan te pakken. Deze activiteitenlijst is mede tot stand gekomen op basis van onderzoek naar vergelijkbare actuele projecten in Nederland. De veiligheidsgerelateerde activiteiten komen ook terug in de uitvoeringsprogramma's van het integraal veiligheidsplan 2012-2014.

Kernboodschap:

Nog steeds drinken jongeren te vroeg, te vaak en te veel alcohol. Uit de jeugdmonitor van GGD Midden-Nederland (Schoolkracht) blijkt dat 45% van de 12 tot 19 jarigen in het district Rijn en Venen alcohol gebruikt. Van de jongeren tot 16 jaar drinkt 33% alcohol, van deze jongeren doet meer dan de helft aan 'bingedrinken' (onder 'bingedrinken' wordt verstaan: minimaal één keer per maand 5 of meer glazen alcohol in een korte tijd drinken). Van de 12 tot 19 jarigen in het district Rijn en Venen heeft 14% ooit hasj of wiet gebruikt. De schadelijke effecten zijn groot, zowel voor de jongeren als voor de maatschappij. Veel jongeren en ouders zijn zich nog niet voldoende bewust van de risico's en de gevolgen van genotmiddelengebruik op jonge leeftijd.

Dit actieplan is gericht op het tegengaan en voorkomen van alcohol- en drugsgebruik van jongeren in de leeftijd van 10 tot 18 jaar. Met de focus op het zo lang mogelijk uitstellen van alcohol- en drugsgebruik.

De aanpak blijkt het meest succesvol als die zich richt op de **omgeving**; dat is dan ook een belangrijke pijler voor dit actieplan: terugbrengen van beschikbaarheid van alcohol en drugs, betrekken van ouders/opvoeders.

Datum: 8 november 2011

Doelstellingen van het actieplan zijn:

- ouders en jongeren zijn zich bewust van de risico's en gevolgen van alcohol- en drugsgebruik
- correcte naleving en handhaving van de wettelijke leeftijdsgrenzen m.b.t. de verkoop van alcohol
- bestrijden en tegengaan van alcohol- en drugsgebruik in de openbare ruimte
- voorkomen van openbare orde problematiek, gerelateerd aan alcohol- en drugsgebruik.

Gekozen is voor interventies die in het land effectief zijn gebleken. Aangesloten is bij de ervaring van het alcohol en drugsbeleid in De Ronde Venen (Nuchter Verstand).

De aanpak is integraal zowel op regionaal niveau als binnen de gemeente (jeugdbeleid, gezondheidsbeleid, veiligheidsbeleid, sportbeleid, toezicht en handhaving). Integraal alcohol- en drugsbeleid levert zowel gezondheidswinst, veiligheidswinst en economische winst op.

De aanpak sluit aan bij de vernieuwde Drank en Horecawet van 2012. Dan wordt een belangrijke taak en verantwoordelijkheid bij gemeenten neergelegd. Dat biedt kans om beschikbaarheid van alcohol te beperken. De naleving en handhaving is een uitdaging voor de gemeenten in de regio. Door correcte naleving en handhaving kan het alcoholgebruik onder jongeren onder 16 jaar terug gedrongen worden.

Om bovengenoemde redenen hebben wij besloten om aan te sluiten bij dit regionale project.

Vervolg:

De projectleiding van Nuchter Verstand is belegd bij de GGD die deze taak uitvoert binnen de basistaak.

Binnen de gemeente is de afdeling Samenleving (gezondheid) het eerste aanspreekpunt voor het beleid en de activiteiten.

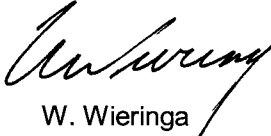
Jaarlijks wordt door de regionale projectgroep een jaarplan en een voortgangsrapportage opgesteld.

Door de jaarlijkse evaluatie kan het plan zo nodig bijgesteld worden op basis van ervaring en op basis van nieuwe ontwikkelingen en inzichten, zowel landelijk als regionaal/lokaal.

Bijlagen:

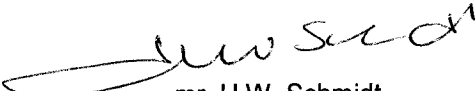
Actieprogramma Nuchter Verstand Rijn en Venen 2011-2019

De secretaris

W. Wieringa

De burgemeester

mr. H.W. Schmidt

STAD WAAR HET GROENE HART KLOPT

Gemeente
De Ronde Venen

Gemeente Oudewater

gemeente MONTFOORT

GENTRUM
Maliebaan

Actieprogramma

Nuchter Verstand Rijn en Venen

2011-2019

september 2011

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
1.1	Doelstellingen project Nuchter Verstand.....	3
1.2	(Eind)doelgroep.....	3
2.	Effectief alcohol- en drugsbeleid.....	3
2.1	Pijlers van effectief alcohol- en drugsbeleid.....	4
2.2	Onderbouwing keuze maatregelen en activiteiten.....	4
2.3	Onderzoek en evaluatie.....	5
3.	Maatregelen en Activiteiten.....	6
3.1	Pijler 1: Inrichting van de omgeving.....	6
3.2	Pijler 2: Regelgeving en handhaving.....	7
3.3	Pijler 3: Voorlichting en Educatie.....	9
3.4	Pijler 4 en 5: Signalering, advies en ondersteuning.....	10
4.	Communicatie.....	11
5.	Financiering.....	11
6.	Bijlage: Toelichting maatregelen en activiteiten.....	13
6.1	Toelichting Pijler 1: Inrichting van de omgeving.....	13
6.2	Toelichting Pijler 2: Regelgeving en handhaving.....	14
6.3	Toelichting pijler 3: Voorlichting en Educatie.....	15
6.4	Toelichting Pijler 4 en 5: Signalering, advies en ondersteuning.....	17
6.5	Effectiviteit van maatregelen.....	17
6.6	Inventarisatie huidige activiteiten.....	18
7.	Jaarplan 2011.....	19

1. Inleiding

Dit actieprogramma maakt onderdeel uit van de startnotitie¹. De volgende partners zijn bij het samenstellen van dit actieprogramma (actief) betrokken:

- Gemeenten (beleidsterrein Volksgezondheid, Jeugd, Openbare orde en Veiligheid)
- Centrum Mallebaan
- CJG
- GGD Midden-Nederland

Daarnaast zijn nog een aantal belangrijke sleutelfiguren geïnterviewd om input te krijgen voor het actieprogramma. Deze sleutelfiguren vertegenwoordigen politie, onderwijs, sport (Sportservice Midden-Nederland) en organisaties die preventieactiviteiten uitvoeren.

1.1 Doelstellingen project Nuchter Verstand Rijn en Venen

De gemeente De Ronde Venen voert al een aantal jaren het project Nuchter Verstand uit. De gemeenten binnen het district Rijn en Venen hebben er voor gekozen om deze naam te behouden voor de districtaanpak.

Het hoofddoel van het project is:

Het tegengaan en voorkomen van alcohol- en drugsgebruik van jongeren in de leeftijd van 10 tot 18 jaar.

Waarbij de focus zal liggen op het zo lang mogelijk uitstellen van alcohol- en drugsgebruik.

De doelstellingen zijn:

- Ouders en jongeren zijn zich bewust van de risico's en gevolgen van alcohol- en drugsgebruik.
- Correcte naleving en handhaving van de wettelijke leeftijdsgrenzen met betrekking tot de verkoop van alcohol.
- Bestrijden en tegengaan van alcohol- en drugsgebruik in de openbare ruimte.
- Voorkomen van openbare orde problematiek, gerelateerd aan alcohol- en drugsgebruik.

1.2 (Eind)doelgroep

Uit onderzoek en uit de praktijk is gebleken dat een effectieve aanpak van alcohol en drugs onder jongeren vooral gericht moet zijn op de *omgeving van de jongeren*². De uiteindelijke einddoelgroep zijn jongeren in de leeftijd van 10-18 jaar woonachtig in de gemeenten De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Woerden, Montfoort en Oudewater. De ouders/opvoeders worden als belangrijkste ingang gezien richting jongeren. De benadering van de ouders/opvoeders gebeurt in eerste instantie via de schoolsituatie. Daarnaast zijn andere doelgroepen ook van belang zoals docenten, jongerenwerkers, sportverenigingen, CJG-medewerkers, maatschappelijk werkers, bedrijfsleven (supermarkten) en horeca. We richten ons met een beperkt aantal activiteiten op de jongeren zelf.

Gemeente	Totaal 10-18 jarigen
Montfoort	1717
Oudewater	1238
De Ronde Venen	5336
Stichtse Vecht	7073
Woerden	5881
Totaal	21245

CBS, 2011

¹ Startnotitie districtaanpak Rijn en Venen: Tegengaan en voorkomen van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in de gemeenten Stichtse Vecht, De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater en Woerden (april, 2011).

² Babor, T., et al. (2003, 2010), Holder (1999), Anderson, P., Baumerg, B (2006).
September, 2011

2. Effectief alcohol- en drugsbeleid

2.1 Pijlers van effectief alcohol- en drugsbeleid

Voor effectief beleid is integraal beleid nodig. Bij het ontwikkelen van beleid zal rekening gehouden moeten worden met meerdere factoren die het alcohol- en drugsgebruik beïnvloeden: maatschappelijke normen, persoonlijke motivatie, beschikbaarheid van alcohol en drugs en toezicht. Veel factoren zijn niet direct vanuit gezondheidsbeleid te beïnvloeden, maar andere gemeentelijke beleidsterreinen zijn hier ook voor nodig zoals openbare orde en veiligheid, onderwijs, jeugdbeleid, horecabeleid, toerisme, sportbeleid en reclamebeleid. Ook de afdelingen die gaan over vergunningen en handhaving/toezicht spelen een belangrijke rol.

Daarnaast is het van belang om de samenwerking tussen partijen op lokaal niveau te stimuleren. Bij de vertaling van alle doelstellingen naar een concreet actieprogramma wordt een mix van samenhangende interventies voorgesteld.

Om een goede mix te kunnen samenstellen worden de pijlers van een integrale aanpak in de handreiking Gezonde Gemeente (Centrum voor Gezond Leven, RIVM) gebruikt. De pijlers helpen ook eventuele hiaten in het huidige aanbod in kaart te brengen:

1. Inrichting van de omgeving
2. Regelgeving en Handhaving
3. Voorlichting en Educatie
4. Signalering, advies en ondersteuning

2.2 Onderbouwing keuze maatregelen en activiteiten

Er is inmiddels veel bekend over welke maatregelen en activiteiten effectief kunnen zijn in het kader van alcohol- en drugsbeleid. Uit onderzoek blijkt dat vooral maatregelen en activiteiten die gericht zijn op de omgeving van de jongeren het meest effectief zijn³. Binnen dit actieprogramma is daarom vooral gekozen om in te zetten op de omgeving van de jongeren. Voorlichting alleen gericht op jongeren is minder effectief gebleken. Voorlichting is alleen effectief als jongeren en ouders worden betrokken (Koning, et al. 2009). Op basis van voorlichting alleen mag geen gedragsverandering bij jongeren worden verwacht, voorlichting heeft voornamelijk een ondersteunende functie.

Voorlichting wordt daarom alleen ingezet als onderdeel van een integrale aanpak en hoort dus binnen een breder pakket van maatregelen. In de landelijke nota gezondheidsbeleid 2011 'Gezondheid dichtbij' wordt het aanleren van bepaalde basisvaardigheden als noodzakelijk benoemd. Naast het bevorderen van een gezonde leefstijl van de jeugd, vroege signalering van risico's en inzet op **weerbaarheid** om verleidingen uit het dagelijks leven te weerstaan, vindt het kabinet dat het stellen van grenzen en het bewust stimuleren van een gezonde basis bij de jeugd gerechtvaardigd is. De voorgestelde maatregelen en activiteiten in dit actieprogramma sluiten hierbij aan.

Binnen dit actieprogramma worden maatregelen en activiteiten voorgesteld waarbij de nadruk ligt op het *beperken van de beschikbaarheid* van alcohol en drugs. De gemeenten willen gezamenlijk alcohol en drugs minder toegankelijk maken. De voorgestelde maatregelen en activiteiten ondersteunen deze beperking van de beschikbaarheid.

Een goed handhavingsbeleid, en hierover communiceren, zorgt ervoor dat de subjectieve pakkans (inschatting van een jongere om 'betrappt' te worden) toeneemt. De subjectieve pakkans is medebepalend voor het uiteindelijke nalevingsgedrag.

Bij de keuze voor preventieprogramma's is de Interventiedatabase van het CGL (Centrum voor Gezond Leven, RIVM) als uitgangspunt genomen. Binnen deze districtaanpak wordt zoveel mogelijk gekozen voor veelbelovende en effectieve interventies. Hierdoor wordt het uiteindelijke effect van deze aanpak op de lange termijn geborgd.

³ Babor et al., 2003, 2010; Foxcroft, 2006; Jones et al., 2007
September, 2011

Aanbevolen interventies:

- Leefstijl (programma voor opbouwend sociaal gedrag, weerbaarheid en positieve betrokkenheid van kinderen en jongeren)
- De Gezonde School en Genotmiddelen (Trimbos-instituut)
- Preventie Alcoholgebruik Scholieren (PAS-interventie)
- Homeparty (Trimbos-instituut)

Zie bijlage 6.5 (p. 17) voor een uitgebreider overzicht van effectieve maatregelen.

2.3 Onderzoek en evaluatie

Bij het ontwikkelen van beleid staat voorop dat de maatregelen en activiteiten die worden ingezet meetbaar zijn. Het uiteindelijke doel wat wordt nagestreefd met dit actieprogramma is een afname van het gebruik en de problematiek (gerelateerd aan alcohol- en drugsgebruik) op de lange termijn.

Alcoholbeleid is gebouwd op verschillende interventies die gedurende een langere tijd worden uitgevoerd. Er zijn veel factoren die alcoholgebruik beïnvloeden. Daaronder vallen tradities en normen die zo sterk zijn ingebed in de cultuur dat veranderingen op dit gebied pas op langere termijn te verwachten zijn. Duurzaamheid is dan ook een belangrijke voorwaarde voor effectief alcoholbeleid.

Integraal alcohol- en drugsbeleid levert zowel gezondheidswinst, veiligheidswinst en economische winst op. Uit onderzoek blijkt dat de schadelijke gevolgen van alcohol- en drugsgebruik kunnen worden teruggedrongen en dat de opbrengsten van deze maatregelen zelfs groter kunnen zijn dan de kosten (Factsheet STAP, 'De maatschappelijke kosten en schade van alcoholgebruik, 2010).

Om de voortgang van het project te bewaken zal er worden gewerkt met **jaarplannen**. In deze jaarplannen zal nog specifiek worden uitgewerkt welke maatregelen en activiteiten worden ingezet. De resultaten van de districtaanpak worden op deze manier meetbaar en inzichtelijk. Er zal regelmatig aandacht worden besteed aan (tussen)evaluatie. De jaarplannen kunnen indien nodig worden bijgesteld.

In 2011/2012 zal er een **kleinschalige 'nulmeting'** worden uitgevoerd om de beginsituatie goed in kaart te brengen. Afhankelijk van het beschikbare budget zal deze nulmeting uitgebreid worden met een nalevingsonderzoek en een enquête onder de ouders.

Er zal jaarlijks in het eerste kwartaal een voortgangsrapportage worden opgesteld over de uitvoering van dit actieprogramma.

De projectgroep⁴ zal 4 keer per jaar bijeenkomen, het doel is om de voortgang van de activiteiten en maatregelen te volgen en zal per keer een thema/speerpunt uit het actieprogramma behandelen.

Monitoring van de maatregelen en activiteiten vindt onder andere plaats via de gezondheidsonderzoeken van GGD Midden-Nederland. Daarnaast worden zoveel mogelijk landelijk en regionaal beschikbare onderzoeksresultaten meegenomen. De naamsbekendheid van het project zal ook in kaart worden gebracht.

⁴ De projectgroep bestaat uit: 5 beleidsmedewerkers van de gemeenten (rotatie vanuit verschillende beleidsterreinen), Centrum Maliebaan, GGD Midden-Nederland, vertegenwoordiging CJG. Per bijeenkomst kunnen er extra organisaties aanschuiven afhankelijk van het thema.

3. Maatregelen en Activiteiten

Hieronder volgt een beknopt overzicht van maatregelen en activiteiten per pijler. Een effectieve aanpak van alcohol en drugs gaat uit van 4 pijlers. In de bijlage worden de maatregelen en activiteiten verder toegelicht (6.1 t/m 6.4, p. 13).

Bij de maatregelen en activiteiten ligt de nadruk op de omgeving van de jongeren, dus bij elke pijler wordt vooral ingezet op de omgeving. Door in de omgeving van de jongeren de beschikbaarheid van alcohol en drugs te beperken wordt er gewerkt aan het hoofddoel om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren tegen te gaan en te voorkomen. Deze aanpak resulteert in 2019 in een afname van het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in de leeftijd van 10-18 jaar. De negatieve effecten van alcohol- en drugsgebruik op de samenleving worden hierdoor verminderd.

3.1 Pijler 1: Inrichting van de omgeving

Om effect te behalen op het gebied van alcohol- en drugspreventie is het noodzakelijk om de *omgeving van de jongeren* te beïnvloeden. De gemakkelijke beschikbaarheid van alcohol in de omgeving van de jongeren draagt bij aan het hoge alcoholgebruik onder jongeren. Het terugdringen van de beschikbaarheid van alcohol in de omgeving van jongeren staat centraal in een effectieve aanpak van het probleem. Dit geldt natuurlijk ook voor drugs. Door drugs minder toegankelijk te maken zal dit bijdragen aan het terugdringen van het drugsgebruik onder jongeren.

Subdoel	Er wordt gestreefd naar een alcohol- en drugsvrije omgeving voor jongeren onder de 18 jaar. Daarnaast wordt er gewerkt aan een veilig (m.b.t. alcohol en drugs) recreatiegebied voor jongeren tussen de 16 en 18 jaar.
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Reclamebeperkingen op gemeentelijke reclaimedragers; - Ouderbetrokkenheid stimuleren en verhogen (ouderraden scholen, thema dient vast onderwerp te worden bij informatie- en ouderavonden); - Scholen stimuleren om alcohol- en drugsvrij te worden; - Trainen van jongerenwerkers, barpersoneel; (Instructie Verantwoord Alcoholschenken en signalering) - Samenwerking met sportverenigingen stimuleren, o.a. bestuursreglement. - Duidelijke afspraken vastleggen met horeca, politie evt. vastleggen in convenant.
Resultaten	<p>2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Bepaalde reclamebeperkingen voor gemeentelijke reclaimedragers maken onderdeel uit van structureel beleid. ☐ Er is contact gelegd met de ouderraden van alle scholen in het district (12 scholen). ☐ Er is een inventarisatie onder scholen uitgevoerd naar het alcohol- en drugsbeleid. ☐ Er is in kaart gebracht welke intermediairs en barpersoneel (sportverenigingen) getraind willen worden. <p>2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ 50% (6 scholen) zijn alcoholvrij en schenken geen alcohol tijdens schoolfeesten. <p>2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ 100% (12 scholen) hebben structureel drugsbeleid en zijn drugsvrij. <p>2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Er is een duidelijke afname van het gebruik van alcohol door jongeren onder de 16 jaar. ☐ Er is een duidelijke afname van het gebruik van drugs door jongeren onder de 18 jaar.

3.2 Pijler 2: Regelgeving en handhaving

Gemeenten kunnen op grond van de Drank- en Horecawet en de Gemeentewet verordeningen opstellen die gebruikt kunnen worden bij de vormgeving van het lokaal alcohol- en drugsbeleid. Het effect van beleid wordt groter als de intensivering van handhaving gepaard gaat met extra communicatie over deze handhaving.

Subdoel	Correcte naleving en handhaving van de wettelijke leeftijdsgrenzen met betrekking tot de verkoop van alcohol.
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Toezichthouders inzetten, regelmatige controles, inventariseren mogelijkheden uitbreiden naar Lekstroom gemeenten; - Gemeentelijke vergunningvoorwaarden aanscherpen; - In gesprek met sportverenigingen over alcohol- en drugsbeleid; - In gesprek met horecaondernemers en winkeliers over het verscherpen van de handhaving; - Inzetten van handhavingscommunicatie;
Resultaten	<p>2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Er is een plan van aanpak opgesteld voor regelmatige controles door toezichthouders. Er wordt gekeken naar de mogelijkheid om samen te werken met de Lekstroom-gemeenten. ☐ Een plan voor structurele inzet handhavingscommunicatie ☐ Er is in kaart gebracht welke vergunning voorwaarden gezamenlijk kan worden opgenomen. <p>2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Met 100% van alle sportverenigingen is contact geweest over het genotmiddelenbeleid. <p>2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Er is een correcte naleving van de wettelijke leeftijdsgrens bij horeca, sportverenigingen en supermarkten. Het slagingspercentage is teruggebracht naar 50%. (75% slaagkans voor jongeren onder de 16 jaar, STAP 2011)

Subdoel	Bewustwording creëren bij jongeren onder de 18 jaar op het gebied van alcohol- en drugsgebruik.
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt gewerkt aan uniformiteit in de regelgeving binnen het district. Beschikbare juridische instrumenten worden geactualiseerd en afgestemd (Opiumwet, Gemeentewet, APV); - Er vindt een inventarisatie plaats van bepaalde probleemgebieden / plekken hangjongeren, problematiek in kaart brengen (onveilige plekken op straat worden ook in kaart gebracht); - Er wordt toezicht gehouden op de naleving van de zogenoemde AHOJ-G criteria door de coffeeshopexploitanten. - Er wordt in kaart gebracht welke overlastproblematiek er is in verschillende gemeenten (gerelateerd aan alcohol en drugs).
Resultaten	<p>2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Beschikbare regelgeving rondom drugsgebruik is geactualiseerd en afgestemd binnen het district. <p>2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Er wordt in alle gemeenten een afname gemeten van overlast door alcohol en drugs (melding incidenten overlast alcohol en drugs). <p>2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Er is een aantoonbare afname van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren onder de 18 jaar (Jeugdgezondheidsmonitor GGDMN). ☐ Er wordt een afname van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren onder de 16 jaar door sleutelfiguren geconstateerd.

Subdoel	Adequate afstemming van regelgeving en handhaving tussen de gemeenten en inwoners van de gemeenten
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Inbedding taken en bevoegdheden gewijzigde Drank- en Horecawet (per 1-1-12 / 1-6-12) binnen de diverse beleidsterreinen (evenementen, vergunningen en handhaving); - Voorbereiden wijze informeren inwoners, instellingen, horeca over de gewijzigde wetgeving op lokaal niveau; - Ontwikkelen lokaal handhavingsbeleid; - Ontwikkelen afspraken alcoholgebruik gemeentelijke evenementen; - Ontheffingen en subsidiebeleid updaten, actualiseren en afstemmen tussen gemeenten; - APV updaten en aanpassen; - Evenementenbeleid afstemmen en aanpassen met bepaalde voorwaarden, inrichting van het evenemententerrein is onderdeel van verlenen vergunning; - Inventarisatie vergunningen, updaten actualiseren en afstemmen tussen gemeenten.
Resultaten	<p>2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Er is een plan van aanpak voor het uitvoeren van het gemeentelijk toezicht. ☐ Randvoorwaarden voor gemeentelijk toezicht zijn op orde (vergunningen, subsidies, APV). ☐ Nieuwe maatregelen die de DHW te bieden heeft zijn onderzocht op haalbaarheid en worden toegepast. ☐ Er is een inventarisatie uitgevoerd naar het evenementenbeleid van alle deelnemende gemeenten. En er is in kaart gebracht welke voorwaarden/teksten worden overgenomen. Inrichting van het evenemententerrein wordt opgenomen in voorwaarden. <p>2012-2014: Sportkantinebeleid is geïnventariseerd en aangescherpt met aangepaste subsidie/vergunningvoorwaarden.</p> <p>2019</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Door verbeterd toezicht en uniform beleid is er een afname van alcoholverstrekking aan jongeren onder de 16 jaar. Het nalevingspercentage gaat omhoog naar 50% (30% nalevingspercentage, STAP 2011).

3.3 Pijler 3: Voorlichting en Educatie

Het gedrag van jongeren en de normen die daaraan ten grondslag liggen, zijn vaak moeilijk te veranderen. Alleen voorlichting is onvoldoende om aanvaardbaar⁵ alcoholgebruik te bereiken. Toch is het belangrijk om de risico's van alcohol- en drugsgebruik over te brengen op de verschillende doelgroepen en hen **vaardigheden** aan te reiken om tot een gedragsverandering te kunnen komen. Het is namelijk belangrijk om jongeren **weerbaar** te maken om risicovol genotmiddelengebruik te voorkomen. Met voorlichting en educatie creëren gemeenten draagvlak voor beleid.

Subdoel	Het vergroten van kennis over en bewustwording van de risico's van alcohol en drugsgebruik
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Het ontwikkelen van een programma van eisen voor een passend preventieprogramma voor het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs; - Publiekscampagne ouders en jongeren, aansluitend bij landelijke campagnes Trimbos-instituut; - Ouderbetrokkenheid verhogen en stimuleren door 'homeparty'; - Peersproject: Promoteam Nuchter Verstand; - Uitwerken van publiek-private samenwerking inzet van Happy Drinks in de horeca (en schoolfeesten, restaurants binnen scholen, ROC's); - Speciale activiteiten/ evenementen voor jongeren; - Het aanbieden van schriftelijk informatiemateriaal op locaties waar potentiële risicogroepen komen, zoals in CJG's en de eerste- en tweedelijns gezondheidszorg; - Vergroten van het aandeel weerbaarheid in de verschillende preventieprogramma's.
Resultaten	<p>2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Er is voor alle gemeenten één programma van eisen waaraan het preventieaanbod op het basisonderwijs en voortgezet onderwijs voldoet. <p>2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ 50% van de ouders/opvoeders (tot 16 jaar) staat achter de norm 'geen alcohol onder de 16 jaar.' <p>2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ 70% van de ouders/opvoeders (tot 16 jaar) staat achter de norm 'geen alcohol onder de 16 jaar.'

Subdoel	Het creëren van publiek en politiek draagvlak voor het thema alcohol en drugs
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Regelmatig aandacht voor dit onderwerp in de media middels persberichten e.d.; - Het terugkoppelen van inventarisaties en onderzoeken over de omvang en gevolgen van de problematiek; - Het ondersteunen van initiatieven van inwoners die bijdragen aan aandacht voor een bepaald probleem of een bepaalde aanpak; - Bekendheid geven aan de inhoud van lokale beleidsmaatregelen en de normen die daaraan ten grondslag liggen (gemeentepagina, debatavonden, themabijeenkomst); - Draagvlak creëren bij samenwerkingspartners, college, gemeenteraad door berichtgeving en presentaties.
Resultaten	<p>2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Diverse beleidsterreinen zijn actief betrokken bij de aanpak van alcohol en drugs. ☐ De districtaanpak Nuchter Verstand is bekend bij de lokale politiek.

⁵ Er wordt niet meer gesproken over verantwoord alcoholgebruik, maar **aanvaardbaar** alcoholgebruik. Er is namelijk geen veilige norm te communiceren over 'verantwoord' alcoholgebruik. Wereldgezondheidsraad (WHO) September, 2011

Subdoel	Er wordt een samenhangend preventieaanbod geboden door alle relevante organisaties.
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Aanbieders van preventieactiviteiten worden geïnformeerd en zoeken afstemming; - CJG wordt actief betrokken bij het bereiken van de doelgroep ouders, middels bestaande activiteiten wordt gezocht naar meer integraal aanbod; - Organisaties zijn goed op de hoogte van de doorverwijsmogelijkheden.
Resultaten	2012/2013 <ul style="list-style-type: none"> ☐ Alle relevante organisaties die aanbod hebben voor het thema alcohol en drugs zijn in kaart gebracht. ☐ Organisaties zijn op de hoogte van elkaars aanbod en er is een goede doorverwijzing mogelijk.

3.4 Pijler 4 en 5: Signalering, advies en ondersteuning

Bij deze pijler kan de gemeente verschillende rollen en taken vervullen:

- zorgen voor activiteiten die het mogelijk maken om mensen met een hoog risico op te sporen en de toeleiding naar effectieve interventies of zorg mogelijk maken (zodat het aantal jongeren met riskant genotmiddelengebruik afneemt);
- stimuleren dat er verbinding wordt gelegd met preventie-interventies in de eerste en tweede lijn;
- zorgen voor een basisaanbod op het gebied van vroegsignalering en kortdurende interventies.

Subdoel	Een goed functionerend netwerk van professionals die adequaat kunnen doelen en inzet.
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Netwerkbijeenkomsten organiseren voor professionals voor het thema alcohol en drugs; - Inventarisatie doorverwijsmogelijkheden; - Deskundigheidsbevordering intermediairs zoals docenten, jongerenwerkers (o.a. hulpverlening kinderen van verslaafde ouders); - Samenwerking ziekenhuizen; - Zorg Advies Teams (ZAT) optimaal benutten en voorzien van goede doorverwijsmogelijkheden; - Samenwerking CJG voor doorverwijzing en signalering.
Resultaten	2012/2013: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Er is contact gelegd met ziekenhuizen in het district, inventarisatie mogelijkheden samenwerking bij signalering alcohol en drugs 10-18 jaar. ☐ Er is een goed functionerend netwerk binnen elke gemeente van het district. Door een netwerkanalyse zijn de partners eerst in beeld gebracht. ☐ Intermediairs en hulpverleners zijn op de hoogte van de verschillende doorverwijsmogelijkheden.

Subdoel	Ademtare vroegsignalering van alcoholverslaving, drugsverslaving en ernstige gezondheidsproblemen bij jongeren van 18 jaar.
Activiteit	<ul style="list-style-type: none"> - In kaart brengen mogelijkheden hulpverlening aan probleemjongeren en hun ouders; - In kaart brengen en uitzoeken mogelijkheden basisaanbod vroegsignalering en kortdurende interventies.
Resultaten	2012/2013 <ul style="list-style-type: none"> ☐ Goede signalering van alcohol- en drugsgerelateerde problematiek bij jongeren. ☐ Ouders en jongeren zijn op de hoogte van de mogelijkheden rond hulpverlening. ☐ Er is een basisaanbod voor vroegsignalering en kortdurende interventies in te zetten door verschillende professionals

4. Communicatie

Voor het onderdeel communicatie wordt gebruik gemaakt van bestaande communicatieplannen binnen de verschillende gemeenten (o.a. Nuchter Verstand De Ronde Venen). Op basis van dit actieprogramma en na goedkeuring zullen bepaalde onderdelen worden aangepast. Er wordt gestreefd naar één aanspreekpunt voor communicatie binnen dit project (communicatieadviseur van één van de vijf gemeenten). Het is belangrijk om de inwoner en alle relevante partijen en organisaties goed te informeren over de maatregelen en activiteiten die de gemeente gaat nemen om het alcohol- en drugsprobleem aan te pakken. Communicatie vindt in ieder geval plaats via de lokale media en de website van de gemeente.

De projectwebsite: www.nuchter-verstand.nl (eigendom gemeente De Ronde Venen) zal gebruikt worden om activiteiten aan te kondigen en informatie te verstrekken over de districtaanpak.

Perswoordvoering zal plaatsvinden vanuit GGD Midden-Nederland. Dit zal worden afgestemd met de verschillende communicatieafdelingen binnen de vijf gemeenten. Bij specifieke lokale activiteiten zal de woordvoering gezamenlijk worden opgepakt.

5. Financiering

Gemeenten staan voor flinke bezuinigingen, de projectgroep heeft de opdracht gekregen om bij dit project uit te gaan van budgetneutraliteit. Afhankelijk van de gemaakte politieke keuzes kunnen de budgetten worden aangepast.

Er is een inventarisatie gemaakt van de huidige activiteiten die binnen de gemeenten worden gefinancierd (**zie bijlage 6.6**). Deze activiteiten worden voorlopig voortgezet, maar het kan onderdeel van deze districtaanpak zijn om de afspraken met de verschillende organisaties te wijzigen.

Voor de verdeling van de kosten van het project wordt het jongerenaantal aangehouden per gemeente (Montfoort: 1717, Oudewater: 1238, De Ronde Venen: 5336, Stichtse Vecht: 7073 en Woerden: 5881) dit resulteert in de volgende kostenverdeling:

Montfoort 8%
 Oudewater 6%
 De Ronde Venen 25%
 Stichtse Vecht 33%
 Woerden 28%

De voorgestelde activiteiten en beoogde resultaten zijn afgestemd op het huidig beschikbaar budget. Wanneer er toch extra budget vrijkomt kan het programma worden bijgesteld m.b.t. de activiteiten en resultaten.

Benodigd Budget	Trainingsen, deskundigheidsbevordering (Centrum Maliebaan) Enquête onder ouders (onderdeel nulmeting) Nalevingsonderzoek leeftijdsgrenzen Budget aanstelling extra toezichthouders Website nuchter-verstand.nl Publiekscampagne Inzet happy drinks Inzet peersproject Financiering preventieprogramma's onderwijs Financiering homeparty (Centrum Maliebaan)	Eigen bijdrage voor scholen, sportverenigingen etc. ± € 2500,- onderzoek GGD MN ± € 12.000 (Bureau Nuchter of uitvoering door STAP) Nog onbekend Nog onbekend ± € 2000,- (materiaalkosten) Trimbos Financiering Financiering 2011 provincie Utr. Huidige budgetten Nog onbekend
------------------------	---	--

* De projectleider wordt ingezet vanuit de basistaak van GGD Midden-Nederland.

6. Bijlage: Toelichting maatregelen en activiteiten

6.1 Toelichting Pijler 1: Inrichting van de omgeving

Reclamebeleid

Alcohol is in onze maatschappij alom aanwezig. Het beperken van reclame-uitingen en de beschikbaarheid van alcohol zijn belangrijke maatregelen om (schadelijk) gebruik te beperken. Daarbij kan de tweede pijler worden ingezet (regelgeving en handhaving): Gemeenten kunnen reclame-uitingen voor alcohol op gemeentelijke reclamedragers tegengaan. Verder kan de gemeente een verbod hebben op alcoholreclame als voorwaarde voor reclamedragers waarvoor de gemeente vergunning moet verlenen. Daarnaast kunnen gemeenten andere partijen, zoals sportverenigingen, stimuleren om dergelijke reclame-uitingen niet te voeren en bijvoorbeeld andere sponsors dan de alcoholbranche te benaderen.

Alcohol- en drugsvrije omgeving thuis

Uit onderzoek blijkt onder andere dat er een duidelijk verband bestaat tussen de regels die vader en de moeder ten aanzien van alcoholgebruik hanteren en het aantal glazen alcohol dat jongeren drinken: hoe meer regels ouders hanteren, hoe minder glazen alcohol jongeren drinken. Daarnaast blijkt er een verband te bestaan tussen de blootstelling van jongeren aan alcoholische drank thuis en het aantal glazen alcohol dat het kind drinkt; hoe meer een kind thuis wordt blootgesteld aan alcoholische drank, hoe meer glazen alcohol het kind drinkt.

Ouders kunnen een bepalende factor vormen in het drinkgedrag van jongeren. Goede informatie en advies over alcohol en opvoeding is hierom erg belangrijk.

Alcohol- en drugsvrije omgeving school

Onderwijs- en arbeidsorganisaties kunnen een beleid voeren om een alcohol- en drugsvrije omgeving te creëren. Enerzijds beperken ze daarmee de beschikbaarheid van alcohol, anderzijds geven ze daarmee uiting aan het streven om onderwijs- en arbeidsactiviteiten in een gezond klimaat uit te voeren, waarin alcoholgebruik en drugsgebruik niet vanzelfsprekend is. Vanuit de districtaanpak kunnen we dit stimuleren door in reguliere overleggen met het onderwijs afspraken vastleggen in de vorm van convenanten. Na het afsluiten van het convenant kan er een keurmerk alcoholvrij worden uitgedeeld aan scholen. Onderstaand keurmerk is door de gemeente Amersfoort ontworpen. Voor deze regio zal het keurmerk met de bijbehorende eisen worden aangepast.

Overzicht van scholen

1. Minkema College, locatie Steinhagenseweg (Woerden)
2. Praktijkschool (Woerden)
3. Minkema college, locatie Minkemalaan (Woerden)
4. Kalsbeek College (Woerden)
5. Veenlanden College (De Ronde Venen)
6. Wellant college (Montfoort)
7. Veenlanden College (De Ronde Venen)
8. Rientjes Mavo (Stichtse Vecht)
9. Niftarlake College (Stichtse Vecht)
10. Vechtcollege (Stichtse Vecht)
11. Broklede (Stichtse Vecht)

12. Broeckland college (Stichtse Vecht)

ROC's (onderdeel ROC Midden-Nederland) in het district

Alcohol- en drugsvrije omgeving vakantie en vrije tijd

Op basis van de Drank- en Horecawet zijn paracommerciële rechtspersonen, zoals sportverenigingen met een kantine in eigen beheer, verplicht om een bestuursreglement te hebben. Op basis van dit reglement worden onder meer schenktijden bepaald, die voor het publiek duidelijk moeten zijn. Daarmee wordt bijvoorbeeld voorkomen dat er wordt geschonken op uren dat er veel jeugd op de locatie aanwezig is (tijdens trainingen, wedstrijden of toernooien). Binnen deze districtaanpak worden de aanwezigheid en inhoud van bestuursreglementen getoetst.

Verder is het belangrijk om in samenwerking met het jongerenwerk goed te kijken of de activiteiten vanuit het jongerenwerk in een alcohol- en drugsvrije omgeving worden georganiseerd. In sommige gemeenten zijn er ook projecten bekend met campings en scouting. Verder is het belangrijk om het evenementenbeleid grondig te beoordelen.

6.2 Toelichting Pijler 2: Regelgeving en handhaving

APV-beleid inventarisatie

Naar voorbeeld van het regionale project 'Laat je niet flessen' wordt voorgesteld om een inventarisatie te doen naar de mogelijkheden en modelartikelen ten aanzien van lokaal beleid en regelgeving op het gebied van jongeren en alcohol.

Uitzoeken mogelijkheid Drank- en Horecaverordening

Een aparte Drank- en Horecaverordening bevat een verzameling van bepalingen in het kader van drank- en horecabeleid. De Drank- en Horecawet geeft de gemeente namelijk de mogelijkheid om nadere voorwaarden te stellen aan alcoholverstrekking. Dit moet geregeld worden in een gemeentelijke verordening waarin ondermeer het volgende kan worden bepaald:

- gebiedsbepalende beperkingen aan de verstrekking van alcohol;
- tijdsbepalende beperkingen aan de verstrekking van alcohol;
- beperkingen voor bepaalde instellingen zoals verenigingsgebouwen;
- eisen aan leeftijds grenzen voor de toegang tot bepaalde typen inrichtingen waar alcohol wordt verstrekt.

Met de komst van de nieuwe Drank- en Horecawet kunnen deze mogelijkheden worden uitgebreid. Wanneer deze opties worden ingezet moet er goed nagedacht worden over de handhaving.

Inventarisatie vergunningen

Elke gemeente gaat het vergunningenbestand updaten en nalopen. Er wordt onderzocht of het opnemen van specifieke voorschriften in vergunningen mogelijk is.

Ontheffingenbeleid en subsidiebeleid

Vanuit de huidige Drank- en Horecawet wordt het ontheffingenbeleid nu toegepast vanuit bestaand beleid, zonder te kijken vanuit aanvaardbaar alcoholgebruik.

Er wordt voorgesteld om kritisch te kijken naar de afspraken rond ontheffingen.

Bijvoorbeeld geen ontheffing bij een evenement gericht op kinderen of waar vooral kinderen zijn, zoals een kinderrommelmarkt. En geen ontheffing verlenen aan scholen die alcohol willen schenken op schoolfeesten. Of met meer voorwaarden, bijvoorbeeld niet vanaf 10 uur. Ook zou aan het begrip 'bijzondere gelegenheid van tijdelijke aard' een engere uitleg gegeven kunnen worden, zodat niet voor elke willekeurige activiteit ontheffing voor de verstrekking van alcoholhoudende drank wordt verleend.

Het ontheffingenbeleid kan als onderdeel van het Evenementenbeleid tegen het licht worden gehouden: wat is de huidige situatie en wat is de gewenste situatie?

Aan subsidieverstrekking kunnen voorwaarden ten gunste van alcoholmatiging worden verbonden. In het kader van het project zal worden nagegaan wat de juridische ruimte is. Ook zal gekeken worden welke voorwaarden concreet kunnen worden opgenomen.

Coffeeshopbeleid

Het kabinet heeft onlangs het beleid rond coffeeshops aangescherpt. Gemeenten gaan dit naleven en controleren. Om overlast en criminaliteit die verband houden met coffeeshops en de handel in verdovende middelen tegen te gaan, wil het kabinet een einde maken aan het huidige 'open-deur-beleid' van coffeeshops.

- Omvorming van coffeeshops tot besloten clubs.
- Invoering van het ingezetenen criterium (niet-ingezetenen van Nederland hebben geen toegang tot een coffeeshop).
- Vergroting van het afstandscriterium van 250 naar 350 meter en het ontmoedigen van drugsgebruik op scholen.

Door de maatregelen moeten coffeeshops kleiner, besloten en beheersbaar worden. Ten slotte komen de ontwikkelingen op het gebied van de volksgezondheid aan bod. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen preventie en verslavingszorg.

Bij de preventie richt het kabinet zich nadrukkelijker op de jeugd, bijvoorbeeld bij het tegengaan van drugsgebruik op scholen.

Vorbereiding Nieuwe Drank- en Horecawet

Met de komst van de nieuwe Drank- en Horecawet zullen een aantal verantwoordelijkheden naar de gemeenten toegaan. Alle nieuwe mogelijkheden worden uitgezocht om goed uit te kunnen voeren. Bijvoorbeeld de prijsacties van supermarkten.

Sportkantinebeleid

Er wordt voor het district uitgezocht welke mogelijkheden er zijn op het gebied van sportverenigingen. Er kan gedacht worden aan een convenant met sportverenigingen, en toezien op het aanwezig zijn van een goed alcoholbeleid en handhaving.

Wat is nu verplicht voor sportverenigingen?

Op basis van de Drank- en Horecawet zijn paracommerciële rechtspersonen, zoals sportverenigingen met een kantine in eigen beheer, verplicht om een bestuursreglement te hebben. Op basis van dit reglement worden onder meer schenktijden bepaald, die voor het publiek duidelijk moeten zijn. Daarmee wordt bijvoorbeeld voorkomen dat er wordt geschonken op uren dat er veel jeugd op de locatie aanwezig is (tijdens trainingen, wedstrijden of toernooien). Gemeenten worden verondersteld de aanwezigheid en inhoud van bestuursreglementen te toetsen.

Controle, toezicht en handhaving

Er wordt binnen het district afspraken gemaakt om de controle en het toezicht makkelijker en consequent uit te voeren. Bijvoorbeeld door middel van een convenant met alcoholverstrekkers.

AHOJG-criteria

Landelijk gelden voor gedoogde coffeeshops minimaal de zogenaamde **AHOJG**-criteria. Ze gelden voor alle coffeeshops in Nederland. Het is niet mogelijk om als gemeente van deze voorwaarden af te wijken. Dat betekent dat het verboden is:

te **Afficheren** (reclame te maken voor hasj en wiet);

Harddrugs te verhandelen;

Overlast te veroorzaken;

Jeugdigen onder de 18 jaar in de coffeeshop toe te laten of aan hen te verkopen;

Grote hoeveelheden te verhandelen (niet meer dan 5 gram per keer verkopen) of op voorraad te hebben (niet meer dan 500 gram).

Naast deze criteria kunnen gemeenten aanvullende voorwaarden vastleggen. Binnen de districtaanpak wordt uitgezocht welke mogelijkheden hiervoor zijn.

6.3 Toelichting pijler 3: Voorlichting en Educatie

Publiekscampagne ouders en jongeren

Inzetten van landelijke campagnes van het Trimbos-instituut, '**meer lol met self control**'. Gebruikmaken van landelijke campagnematerialen. Deze materialen worden

gebruikt bij activiteiten voor de doelgroep. We sluiten zoveel mogelijk aan bij al bestaande evenementen, themaweken etc. Scholen, bijv. Keurmerk alcoholvrij uitdelen. Voor het inzetten van de publiekscampagne voor jongeren is het belangrijk om aan te sluiten bij de leefwereld van de jongeren (gebruik maken van social marketing). Ook zullen nieuwe communicatiekanalen worden ingeschakeld zoals social media.

Preventieprogramma 'De Gezonde School en Genotmiddelen'

Er wordt voorgesteld om binnen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs met de methode van het Trimbos-insituut te werken: 'De Gezonde School en Genotmiddelen'. Op dit moment wordt er binnen het district op verschillende manieren aan preventie gedaan. Er zijn ook verschillende partijen die deze programma's uitvoeren. Het wordt geadviseerd om zoveel mogelijk met aanbevolen en effectieve interventies te werken. Er zal worden onderzocht welke constructies er mogelijk zijn.

Peersproject: Promoteam Nuchter Verstand

Het uitbreiden van het promoteam 'Nuchter Verstand' (De Ronde Venen) naar Woerden en Stichtse Vecht. Het promoteam bezoekt jaarmarkten, evenementen en scholen om voorlichting te geven over het project Nuchter Verstand. Het promoteam bestaat o.a. uit getrainde leeftijdsgenoten, de zgn. methode peerseducation die riskant gedrag aan de orde stellen. Het peers-project heeft onder andere successen geboekt in de Achterhoek. Het doel van het promoteam is om het project Nuchter Verstand onder de aandacht te brengen van de jongeren en hen bewust te maken van de (schadelijke) gevolgen van onaanvaardbaar alcohol- en drugsgebruik.

Happy Drinks – in kader van publiek private samenwerking

Het Trimbos-instituut heeft Happy Drinks voor de horeca bedacht. Het zijn alcoholvrije cocktails met een kick. Omdat er ook in andere settings veel vraag is naar alcoholvrije alternatieven kunnen Happy Drinks ook breder worden ingezet. Het is voornamelijk gericht op jongeren in de leeftijd van 16-18 jaar. Het is een mooi middel om de samenwerking met het bedrijfsleven/horeca aan te gaan. De Landelijke nota gezondheidsbeleid 'Gezondheid dichtbij' benadrukt het belang van publiek-private samenwerking. Meer informatie www.happydrinks.nl

Meer verbinding met jeugdgezondheidszorg en Centrum voor Jeugd en Gezin

Er wordt voorgesteld om voor het thema alcohol en drugs meer de verbinding te leggen met de Jeugdgezondheidszorg en het CJG. Gedacht kan worden aan een thema-avond vanuit het CJG georganiseerd, verspreiding van campagnematerialen via het CJG, CJG spreekuur op scholen benutten voor dit thema. Binnen de gezondheidsonderzoeken van de GGD zijn ook verschillende mogelijkheden om voorlichting over dit thema te koppelen aan bepaalde risicogroepen. Er kan gebruik worden gemaakt van de hersenscan, de folder voor ouders en bijvoorbeeld een extra consult voor jongeren die gedronken hebben op een schoolfeest.

Ook voor de ouder moet meer aandacht komen. Ouders moeten ondersteund kunnen worden in hun zorgvraag en opvoedingsondersteuning.

6.4 Toelichting Pijler 4 en 5: Signalering, advies en ondersteuning

Samenwerking ziekenhuizen

In kranten staan berichten van jongeren die met alcoholvergiftiging, al dan niet in coma, op de spoedeisende hulp worden binnengebracht. Kinderartsen maken zich daar zorgen over en sommigen ondernemen actie.

Er zal contact worden gelegd met de ziekenhuizen in het district Rijn en Venen om de mogelijkheden voor afstemming en samenwerking te benutten. De aanpak in Delft kan daarbij als inspiratie dienen.

Training/Deskundigheidsbevordering signaleren en doorverwijzen

Het is belangrijk dat de professionals die risicojongeren signaleren goed kunnen doorverwijzen. Ook is het belangrijk dat ze handvatten krijgen aangereikt. Er moet worden onderzocht wat de behoefte en vraag is van bijvoorbeeld jongerenwerkers, huisartsen, zorgcoördinatoren binnen scholen. Er is bijvoorbeeld een bestaand protocol vroegsignalering voor scholen.

Basisaanbod vroegsignalering en kortdurende interventies

Signaleren, adviseren en ondersteunen worden vaak in één contact of enkele aansluitende contacten uitgevoerd. Uit onderzoek blijkt dat een kort advies na signalering op zichzelf al effectief kan zijn. Daarnaast zijn er voor groepen met een hoog risico op alcoholproblemen kortdurende interventies ontwikkeld, die bestaan uit enkele gesprekken met de betrokkene zelf en soms ook met personen uit zijn of haar omgeving. Adviezen en andere kortdurende interventies worden uitgevoerd door professionals in de eerstelijns gezondheidszorg en de gespecialiseerde verslavingszorg, door schoolartsen en verpleegkundigen, en in ziekenhuizen, bijvoorbeeld op de spoedeisende hulp, de kind- en jeugdafdeling en de afdeling voor interne geneeskunde. Ook zelfhulp valt onder dit type interventies.

6.5 Effectiviteit van maatregelen

Effectieve maatregelen (N. van Hasselt, 2010. Babor et al., 2003, 2010)

- Positief effect beperken van verkooptijden en verkooppunten
- Beperking van de verkooptijden, verkoopdagen en verkooppunten leidt tot vermindering van alcoholgerelateerde problemen en schade
- Grenzen aan verkoop van alcohol in keten
- Enig bewijs voor effecten aanbod dranken met lager alcoholpercentage
- Streng handhaving voorwaarde voor effectiviteit
- Inspectie van VWA heeft een effect op verkoop aan minderjarigen
- Beperking alcoholreclame
- Antireclame en overheidsvoorlichting op zichzelf niet effectief bij het verminderen van alcoholconsumptie. Het heeft veel minder effect dan de reclame die de industrie zelf maakt
- Effect controle op indrinken middels blaastesten is onvoldoende onderzocht
- Interventies in de drinkomgeving worden effectiever door handhavingsmaatregelen.

Massamediale campagnes

Massamediale interventies kunnen een bescheiden effect hebben op kennis, bewustwording en daadwerkelijk gebruik van alcohol. Massamediale campagnes zijn met name van belang zijn voor agendasetting en bewustwording, als onderdeel van een bredere strategie.

Schoolinterventies

Schoolinterventies bereiken veel jongeren tegen relatief lage kosten en kunnen bijdragen aan kennis en bewustwording. Schoolinterventies die enkel gericht zijn op kennisstoe name zijn niet effectief in het uitstellen of verminderen van daadwerkelijk alcoholgebruik.

Vermoedelijk zijn programma's effectiever als ze: interactieve methoden gebruiken; zich richten op normen, afspraken en intenties om niet te gaan gebruiken; ingebed zijn in een breder programma waarbij ook ouders worden betrokken; door professionals geleid worden; levensvaardigheidstraining omvatten; de schoolomgeving proberen te beïnvloeden; werken met cognitief-gedragstherapeutische methoden.

Schoolinterventies zijn mogelijk geschikt om jongeren die op basis van hun persoonskenmerken een verhoogd risico hebben op het ontwikkelen van (problematisch) alcoholgebruik vroegtijdig op te sporen en hen vaardigheden te helpen ontwikkelen om initiatie van (problematisch) alcoholgebruik te voorkomen. Het programma Preventure liet in Groot Brittannië sterke effecten zien op uitstel van alcoholgebruik. Het effect van dit programma wordt momenteel onderzocht binnen de Nederlandse context.

6.6 Inventarisatie huidige activiteiten

Montfoort:

ATD-voorlichting, Jeugd-Punt (groep 8, basisonderwijs), Preventie outreachend voorlichten, Jeugd-Punt (jongeren die zich ophouden in openbare ruimte).

Oudewater:

ATD-voorlichting, Jeugd-Punt (groep 8, basisonderwijs), Preventie outreachend voorlichten, Jeugd-Punt (jongeren die zich ophouden in openbare ruimte), toezichthouder in de binnenstad.

Woerden:

Stichting Voorkom, voorlichting voortgezet onderwijs, Spreekuur Centrum Maliebaan, Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan, Halt-afdoening Boete- of kanskaart.

Stichtse Vecht:

De Gezonde School en Genotmiddelen, GGD Midden-Nederland (groep 8, basisonderwijs en ouders), Stichting Voorkom voorlichting voortgezet onderwijs (klas 3).

De Ronde Venen:

De Gezonde School en Genotmiddelen, GGD Midden-Nederland (groep 8, basisonderwijs en ouders), Stichting De Baat, Peerz Project, Veenlandencollege Projectweek gezondheid Informatie en voorlichting (voortgezet onderwijs) Leerl. klas 2-3, De Baat IVA-trainingen vrijwilligers instellingen, AJOC Polsbandjes bezoekers festival.

7. Jaarplan 2011

Publiek en politiek draagvlak		
Wat?	Wanneer?	Wie?
Alle scholen en ouderraden informeren over Nuchter Verstand Rijn en Venen.	Oktober/november	GGD en Centrum Maliebaan
Alle (relevante) organisaties informeren over Nuchter Verstand Rijn en Venen.	Oktober/november	GGD en Centrum Maliebaan
Gemeenteraden informeren over Nuchter Verstand Rijn en Venen	November/december	Gemeente en GGD
Startbijeenkomsten organiseren met belangrijke sleutelfiguren (op verzoek van onderwijs) beginnen met Stichtse Vecht.	Oktober – februari 2012	GGD, Gemeente en Centrum Maliebaan

Onderzoek en Evaluatie		
Wat?	Wanneer?	Wie?
Scholierenonderzoek (Schoolkracht, Jeugdgezondheidsmonitor)	September t/m December	GGD
Enquête onder ouders*	November t/m december	GGD
Nalevingonderzoek Horeca, supermarkten en sportverenigingen.	November t/m februari	GGD in samenwerking met onderzoeksbureau
Inventarisatie sportverenigingen	November t/m april 2012	GGD (i.s.m. Centrum Maliebaan en Sportservice Midden-Nederland)

**Meer mogelijkheden onderzoek onder voorbehoud van werving student voor stage/afstudeeropdracht.*

Inrichting van de omgeving		
Wat?	Wanneer?	Wie?
Inventarisatie reclamebeleid gemeentelijke reclamedragers per gemeente.	Oktober-December	GGD en Gemeente
Contact leggen met scholen over alcohol en drugsbeleid in kader van De gezonde School en Genotmiddelen.	Vanaf oktober	GGD en Centrum Maliebaan
Inventarisatie sportverenigingen beleid en draagvlak creëren.	Vanaf november	Gemeente, GGD, Centrum Maliebaan, Sportservice Midden-Nederland
Inventarisatie en vergelijking horecaconvenanten alle gemeenten	Oktober – november	GGD en Gemeente
Mogelijkheden onderzoeken voor toezicht en handhaving.	Oktober	Gemeente, GGD, Centrum Maliebaan, Politie en Jongerenwerk

Regelgeving en handhaving		
Wat?	Wanneer?	Wie?
Bijwonen expertmeeting nieuwe Drank- en Horecawet: komen tot randvoorwaarden plan van aanpak toezicht en handhaving gemeente.	September	Gemeenten
Interne bijeenkomsten verschillende beleidsterreinen per gemeente: 1. Woerden 2. Stichtse Vecht 3. De Ronde Venen 4. Oudewater 5. Montfoort	Tussen November en Februari 2012 November December Januari Februari Februari	GGD in samenwerking met ambtenaar Volksgezondheid/Jeugd en Veiligheid
Inventarisatie vergunningen en subsidies per gemeente idem verdeling bovenstaand punt.	Tussen november en februari 2012	GGD in samenwerking met ambtenaar Volksgezondheid/Jeugd en Veiligheid

Voorlichting en educatie		
Wat?	Wanneer?	Wie?
Peersproject: werven nieuwe peers en mogelijk nog een training.	September-December	Centrum Maliebaan en Welzijnsorganisatie de Baat (evt. i.s.m. GGD)
Theatervoorstelling voor jongeren 12-16 jaar in Montfoort.	September	Jeugd-Punt, Zuwe, Centrum Maliebaan, GGD en Gemeente
Campagnematerialen jongerencampagne en campagne voor ouders Trimbos verspreiden in het district, met name via CJG	Oktober - december	GGD, CJG's
Specifieke activiteiten in week van de opvoeding: o.a. CJG-krant Woerden.	Oktober	CJG, Gemeente, GGD en Centrum Maliebaan
Specifieke activiteiten om publiciteit voor het project te genereren: Thema-avond voor ouders, Ondertekening samenwerking gemeenten, inzet Happy Drinks via horeca nog nader te bepalen.	Oktober - December	Gemeente, GGD, CJG, Centrum Maliebaan

Signalering, advies en ondersteuning		
Wat?	Wanneer?	Wie?
Eerstelijnscafé organiseren over thema alcohol en/of drugs in Stichtse Vecht.	November	Gemeente, Raedelijk, GGD
Inventarisatie scholen behoefte deskundigheidsbevordering docenten.	November	GGD en Centrum Maliebaan
Inventarisatie CJG's doorverwijzing en signalering.	Oktober- December	Gemeente, CJG, GGD en Centrum Maliebaan